

diur, quæ costarum exporriguntur radicibus. Hic in iecoris tunicam raris modicisq; furculis dispergitur, priori in iecoris quoque substantiam pertinente. Et talis quidem uisceris huius fabrica est, quod ad usum ipsius partium attinet, sic se ordine habent singula. Iecori quicquid humidum succulentumq; a uentriculo conficitur, uenæ portæ rami ex ipso uentriculo & intestinis id depalcentes, adferunt. Quod uero idem rami priusquam iecori succulentum id porrigant, rudem aliquam sanguinis formam cremore seu succulento illi conferant, & ut Gale nus attestatur, modo iecori similimo istud præparent, non facile concessero. Nam si uenis, non his solum, sed & omnibus cauæ uenæ propaginibus præter proprii nutrimenti alterationem, alia quæ toti subferret corpori alteratrix uis, quemadmodum uentriculo inesset, ea sanè non in rubrum, ac in albu quod a uenis amplecteretur, emutarent. si quidè alteratū in nutritione, alteratū colorem ut assumat, necessum est. Iecur itaq; in omnes portæ ramos per substantiā ipsius digestos, quicquid humidum succulentumq; uentriculus confecit, in se admittit, & substantiæ lucæ ingenta ui alteratrice id emutans, sibiq; quàm similimum reddens, sanguinē generat. Verum ut in omni concoctione, ita quoq; in hac iecoris sanguificatione duplex sit recrementum. Alterum quidem tenuius, alterum uero crassius. At satius fuerit ad similitudinem actionis & conuenientem euentiam humido liquori iam quidem præcocto, & prius elaborato, indigentiam absolutiori adhuc concoctione succum assimilare, quem ex uentriculo & intestinis uenæ in iecoris cauum deducunt. Sit itaq; uinum nuper ex uuis pressum, ac in dolia infusum, & quod ab insito innatoq; calore adhuc elaboretur, secernatur, cōcoquatur & ferueat, eiusq; excrementum quod quidem est graue & terrestre (facem uocant) in fundum uasorum subsidat, alterum uero quod est leue & æreum supernatet, hoc autem flos uocatur tenuioribus uinis innatans copiosum, sicut crassioribus sæx residet plurima. Ergo iuxta exempli huius similitudinē, succus a uentriculo & intestinis in iecoris uenas allatus, a temperie alteratriceq; ui cōcoquitur, ac instar musti feruens ad sanguinis benigni generationem alteratur. In hac autem ebullitione, recrementum quantumcunq; lutosum crassumq; est, subidet, & in lienem depellitur. Quod leue ac tenue est, spumæ modo sanguini innatat, & a bilis uesiculæ meatibus supra uenæ portæ ramos in iecoris substantia stratis affugitur. At humidum illud quod uelut uentriculi elaborationis aqueum existit recrementū, in iecur per uenas cum benigno ad sanguinis generationem succo assumptū, a sanguine nondum in iecoris cauo repurgatur, sed sui iam maximū præstans usum, nutrimentū uentriculum, ut Hippocrates ipsum uocabat, se esse eleganter ostendit. Sanguis enim in iecoris cauo confectus, exilibus ē portæ uenæ furculis ad cauæ uenæ ramulos uersus iecoris gibbum procedit, ad cuius per angustissimos ductus transitum aquosus ille liquor uentriculi ritu plurimum auxiliatur. Caro igitur iecoris, quæ propriū ipsius est corpus, primum sanguificationis est organum. Venæ autem per uniuersum eius corpus dispersæ sinus loco censentur, in quibus quod ab illa confici debet appositè cōtinetur, & hi postmodum sanguinem præparatum, alijs partibus tanquam proprii iecoris riuiuli perferunt. Est autem uenarum, quæ in iecoris substantiam digeruntur, tunica longè tenuior, quàm earum quæ per uniuersum corpus distribuuntur, ne scilicet uim substantiæ iecoris, cuius beneficio contentus in uenis succus elaboratur, sua crassitie retundant: quo fit, ut iecur etiam crassiori sanguine enutriatur, quem tenuis uenarum tunica a iecoris facultate allectum transmittit. Porro ut sanguis diutius in iecore moram traheret, ac perfectam elaborationē experiretur, utq; totus iecoris substantiæ appropinquaret, non unum uentrem illi uelut lagenam quandam rerum Opifex indidit, uerum uenas illas omnes infinita ramorum serie, & in arcuissimos ductus digestit. Meatus autem bilis inter utraq; uenas locum obtinent, ut commodo ipsorum situ prius expurgatus sanguis in uenæ cauæ ramos absumeretur. Arteriam autem cauæ duntaxat iecoris sedi credimus exporrigi, ut huius tantummodo calorem euentilaret, temperaretq; superiore iecoris parte, quæ septum contingit, ab eodem motum adipisciente continuum. Ne uero iecur sensus plantæ modo expers esset, & a ui rationali concupiscibilis animæ pars minus moueri cohiberiq; possit, Natura iecori neruos exprompsit, quibus ceu freno illa pro imperio uteretur. Tunica iecoris inuolucrum quoddam & tegumentum est: uincula uero, ne uiscus quum graue sit, aliquādo decideret, plura, eademq; ualida iecori committuntur.

DE

HANC pulchre liberam ostendit decimatertia figura, iecoris uero cauo adhuc immixtam refert duodecima & uigesima.

ESICA bilis flauæ conceptaculum in caua iecoris parte sedem obtinet. Iecori enim quæ dextrum uentriculi latus amplectitur, sinum insculpi antea diximus, mediæ bilis uesiculæ portioni exquisitè cōgruentem. Illi namque sinui mediæ superior eius uesiculæ portio secundum ipsius longitudinem innascitur, inferior autem extra iecoris substantiam deorsum prominet, a nullo cui innititur corpore grauius pressa. Nam uacuo penè interstitio, ad dextrum uentriculi latus colonq; huc¹ prorepens intestinum conspicuo incumbit, & sedem qua commodè flauum tenueque iecoris recrementum suscipere, idemq; ad intestina depellere posset, opportunam adipiscitur. Forma huius uesiculæ oblonga rotundaq; est, sensim ad ipsius fundi usque apicem longioris cuiusdam pyri modo dilatascens. Quo enim a caua iecoris sede, ubi portæ² caudex educitur, ipsiusq; uesiculæ ceruix consistit, hæc antrosum magis fertur, eo illa sensim magis ac magis senæ folliculi instar ampliatur. Cum enim, ut reliqua corporis receptacula, capax esse debuerit, neque tum globi modo adamussim rotunda fieri potuerit, ipsius cauitas sua longitudine adacta fuit, ita nullo a uentriculo affecta incommodo, ipsoq; iecore non nimis insinuato. Vt autem inanita bilis uesicula appositè subidere, ac impleta uicissim extendi possit, membrana nerueaq; constituitur substantia: quippe simplici & unica peculiari constat tunica, tenui quidem, sed densa & forti, ac triplici fibrarum genere intertexta. & rectas quidem fibras intimas habet, quibus succedunt obliquæ, sed rectas multo pauciores, extimæ uero orbiculares sunt transuersæ ue. Huic tunicæ alia a iecoris tunica obtenditur, non toti uesiculæ, sed illius duntaxat parti, quæ extra iecoris corpus propendet, solapropugnaculo & inuolucro indiguit. Vesicula etiam si iecori sanguificationis officinæ innascatur, a portæ uenæ tamen caudice, duas graciles admodum assumit uenulas, ea serie in ipsius tunicam diffusas, qua in adhærentem³ albam ue oculi tunicam uenulas digerit conspiciamus. Ab arteria quoque cauo iecoris exporrecta⁴ ramus admodum gracilis uesiculæ illi offertur, ad ipsius usque fundi extremum excurrens. Et neque⁵ neruulis destituitur, ne sensus sit expers. nam iecoris neruus per humiliorem omēti membranā a dextra sexti neruorum cerebri paris propagine costarum radicibus exporrecta, diductus, etiam huic uesiculæ furculum promittit, in macilentis uix minus quàm ipsius arteria conspicuum. At meatus quibus uesicula bilem allicet, rursusq; aliò depellit, ita se habent. Ceruix uesiculæ, fundo ipsius multo durior paulatim in angustum definit meatum, ad eam iecoris partem protensum, unde uenæ portæ principium ducit. quò quum peruenit, in duos diducitur processus, hunc quidem sursum, illum autem deorsum porrigens. Quis sursum fertur, anteriori uenæ portæ sedi innitens, in iecore onscendit, & in duas primū dissectus propagines, unam dextrorsum, alteram sinistrorsum in iecur porrigit. Hæ propagines singulæ in ipso iecore rursus in⁶ alios furculos, & hi in alios rursus tantisper digeruntur, donec innumeram ramorum constituent seriem, per iecoris corpus inter portæ uenæ ramos & cauæ propagines diffusam. Atque hi furculi, si sunt, quorum ope bilis in uesiculam deferretur. At⁷ processus, dicti nuper uesiculæ meatus, qui deorsum porrigitur, inferiori membrana omenti suffultus, parumper obliquè deorsum properat, ac duodeno intestino non procul a ieiuni principio⁸ implantatur. Hic processus depulsam ex uesicula bilem in intestina deferret, interim nihil ab illis neque cremoris, neque flatus, neque ipsius denique quam deduxit bilis regurgitantis, quippiam admittens. Quod non solum tortuosi in intestinum ingressus, sed & duarum membranularum beneficio fit, quæ utrinque ad orificij latus laxè propendent, influentis bilis ponderi facillè cedentes, & ne quid in meatum regurgitare possit, iter præpedientes, quòd scilicet collectæ ac primū meatus os subeuntes id ocludant. Non autem una aliqua est membrana ori huic præfecta, uti unus in folliculis asser, aut simplex in pilis quas inflamus lingula uisitur. Præsentis meatus in intestina implantatio longius a uentriculi orificio inferiori, quàm Anatomicorū uulgus existimat, remouetur. An uero is intestino insertus simplex omnino sit, aut in progressu bipartitò scindatur, ita ut una parte intestina, altera uentriculi fundum adeat: hoc loco me dicturum animaduertis opinor, cum hac de re in scholis indies & in libris medicorum plenissimè contendatur. alijs affirmantibus, hunc bilis uesiculæ meatum intestinis, frequentius tamen interdum uentriculi fundo inseri: alijs asserentibus, eum quandoq; bipartiri, atque altera portione in uentriculum, altera in

Bilis uesiculæ situs.

Forma.

Substantia.

Venæ arteriæ & nerui.

Meatus exipiente & e, mittere bili parati.

Bilis uesiculæ meatus duode, no insertus an propaginem uentriculo of, ferat.

intestina